

УДК 368:336.76(477)

Дубина М.В.*кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів
Чернігівського національного технологічного університету***Лисенко І.В.***кандидат економічних наук,
асистент кафедри фінансів
Чернігівського національного технологічного університету***Пілевич Д.С.***кандидат економічних наук,
доцент кафедри бухгалтерського обліку
Національного університету державної податкової служби України*

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

У статті розглянуто діяльність страхових компаній на фінансовому ринку України через вивчення динаміки їх розвитку за допомогою аналізу статистичних даних щодо функціонування таких установ. З урахуванням проведеного дослідження визначено особливості розвитку вітчизняного страхового ринку, які було узагальнено та детально проаналізовано у контексті соціально-економічного розвитку українського суспільства. Такі специфічні риси функціонування означеного ринку були ідентифіковані з урахуванням поглядів вітчизняних науковців щодо перспектив розвитку цього сектору національного господарства, основних моментів значної кількості опрацьованих аналітичних робіт, досвіду страховиків та власної позиції авторів.

Ключові слова: страхування, страхова компанія, страховик non-life типу, страховик life-типу, страховий посередник.

Дубина М.В., Лисенко І.В., Пілевич Д.С. СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ И ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ СТРАХОВОГО РЫНКА УКРАИНЫ

В статье рассмотрена деятельность страховых компаний на финансовом рынке Украины через изучение динамики их развития с помощью анализа статистических данных о функционировании таких учреждений. С учетом проведенного исследования, определены особенности развития отечественного страхового рынка, которые были обобщены и подробно проанализированы в контексте социально-экономического развития украинского общества. Такие специфические черты функционирования указанного рынка были идентифицированы на основе представлений отечественных ученых о перспективах развития этого сектора национального хозяйства, основных положений значительного количества проработанных аналитических работ, опыта страховщиков и собственной позиции авторов.

Ключевые слова: страхование, страховая компания, страховщик non-life типа, страховщик life-типа, страховой посредник.

Dubyna M.V., Lysenko I.V., Pylevych D.S. CURRENT TENDENCIES AND PECULARITIES OF THE UKRAINE INSURANCE MARKET DEVELOPMENT

In the article insurance companies activity on the Ukrainian financial market through studying the dynamics of their development with the help of statistic data analysis referring such institutions functioning was investigated. In view of the research, the main peculiarities of the domestic insurance market development were identified, which were generalized and analyzed in details in context of social-economic development of the Ukrainian society. Such specific features of the mentioned market functioning were identified in view of the domestic scientists concepts as to the prospects of this sector of the national economy development, the main concepts of a significant number of worked through analytical works, the experience of insurance companies and the authors' own position.

Keywords: insurance, insurance agency, insurer non-life type, insurer life type, insurance intermediary.

Постановка проблеми. Розвиток економіки держави неможливий без належного фінансування галузей та сфер національного господарства, що, у першу чергу, забезпечується ефективним розвитком фінансового ринку загалом та ринку фінансових послуг, зокрема. Саме діяльність інституційних інвесторів забезпечує акумуляцію тимчасово вільних коштів юридичних та фізичних осіб та направлення їх до тих економічних суб'єктів, які потребують цього. Це забезпечує перетікання фінансових ресурсів у ті сфери, де їх використання є найбільш доцільним, виправданим та ефективним.

Страховий ринок як компонент національного фінансового ринку має значний потенціал до розвитку і насамперед до продукування довгострокових інвестиційних ресурсів, перевагою яких є стабільність та прогнозованість. Саме страхові компанії з урахуванням особливостей своєї діяльності зацікавлені у довгострокових відносинах зі своїми клієнтами, що гарантує їм надходження страхових премій, які й перетворюються на довгострокові кошти. Ефективний страховий ринок у країні досить серйозно може

впливати на функціонування фінансового ринку та національної економіки. Досвід розвинених країн свідчить, що страхова індустрія може бути локомотивом економічного розвитку країни, основним фінансовим центром та інвестором базових галузей національного господарства при умові створення необхідних передумов здійснення ефективної діяльності страховими компаніями.

Розвиток і зміцнення страхового ринку України є неможливим без глибокого аналізу його сучасного стану, виявлення невирішених питань функціонування. Проте проблеми розвитку вітчизняної страхової системи не можна зводити лише до вузькоспеціалізованих питань цієї сфери діяльності, оскільки стан страхового ринку фактично є похідним від соціально-економічного розвитку країни. Зацікавленість держави в розвитку страхування зумовлюється тим, що завдяки йому уможливується підвищення соціального захисту населення і суб'єктів господарювання, зменшується навантаження на державний бюджет у частині відшкодування непередбачуваних збитків природно-техногенного характеру, вирішуються

окремі проблеми соціального забезпечення завдяки перенесенню державних соціальних виплат з коштів бюджету на страхові виплати. Розв'язання багатьох проблем, що стоять перед вітчизняною економікою, залежить від того, наскільки ефективно функціонує страховий ринок України [6, с. 257].

Саме тому питання удосконалення діяльності страхових компаній на фінансовому ринку країни є актуальними, важливими з точки зору формування фінансових ресурсів для подальшого розвитку національної економіки та заслуговують на увагу з урахуванням складних умов функціонування вітчизняних страховиків в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогодні існує значна кількість наукових робіт, у яких висвітлено різнобічні теоретичні, методичні та прикладні аспекти функціонування страхового ринку. До авторів таких праць належать: Базилевич В.Д., Вовчак О.Д., Внукова Н.М., Гаманкова О.О., Говорушко Т.А., Залетов О.М., Клепікова О.А., Осадець С.С., Савлук М.І., Терещенко О.О., Ткаченко Н.М., Яворська Т.В. та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Однак, враховуючи численні напрацювання вітчизняних науковців у сфері реформування страхового ринку України, варто відмітити досить значний рівень багатоваріантності наукових концепцій та досліджень щодо удосконалення різнобічних аспектів функціонування страхових компаній на фінансовому ринку. Така ситуація, на наш погляд, потребує реалізації нових теоретичних та методичних досліджень з метою ідентифікації на основі аналізу сучасного стану розвитку страхового ринку ключових особливостей його функціонування.

Метою статті є аналіз сучасного стану страхового ринку України з метою визначення основних особливостей його функціонування та їх детальним аналізом.

Виклад основного матеріалу дослідження. Отже, важливість розвитку страхового ринку країни, як вагомого фактору функціонування національної економіки, не викликає жодних сумнівів. Саме тому дослідження сучасного стану означеної сфери національного господарства є вкрай важливим та необхідним. У межах статті плануємо охарактеризувати сучасні тенденції розвитку страхового ринку з метою визначення найбільш важливих особливостей його розвитку. На рисунку 1 наведено загальну кількість страхових компаній у розрізі напрямків реалізації їх діяльності. Таким чином, можна зробити висновок, що у 2013 році в Україні нараховувалося 407 страховиків, більшу частину з яких склали страхові компанії non-life типу, а це – 345 од. Загалом протягом

періоду, за який проведено аналіз, можна спостерігати досить незначні коливання кількості зареєстрованих страхових компаній. До настання фінансово-економічної кризи відбувався динамічний розвиток страхового ринку в Україні. На вітчизняний ринок вийшли нові гравці, особливо з іноземним капіталом та багаторічним досвідом ведення страхового бізнесу у багатьох країнах світу («ALICO», «Allianz», «Generali Group», «GRAWE», «PZU SA», «Uniq»TM). Це мало позитивний вплив на функціонування страхових компаній, підвищило рівень конкуренції між ними та якість обслуговування клієнтів.

Таким чином, аналізуючи дані рисунку 1, можна сказати про досить сформований вектор розвитку страхового ринку на основі функціонування ризикових видів страхування. Насамперед така ситуація обумовлена непопулярними програмами страхування життя серед більшості населення країни, невпровадженими рівнями програми пенсійного страхування, низьким рівнем довіри населення до довготривалого накопичення фінансових ресурсів на тлі значної нестабільності економічної ситуації в країні.

У таблиці 1 з урахуванням статистичної інформації, яку надає Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, згруповано дані щодо розвитку страхового ринку України у 2005–2013 роках. Проаналізуємо їх більш детально. Протягом вказаного періоду можемо спостерігати значне зростання валових страхових премій. Зокрема у 2005 році їх загальний обсяг склав 12,58 млрд грн, а у 2013 році – 28,66 млрд грн, тобто збільшення відбулося більш ніж у два рази. Враховуючи інформацію про кількість страхових компаній в Україні, що наведена на рисунку 1, зауважимо, що протягом 2005–2013 року страхові компанії почали працювати активніше та ефективніше, оскільки збільшення обсягів зібраних ними премій відбулося за рахунок нарощення обсягів діяльності страховиків, а не шляхом збільшення їх кількості. У структурі валових страхових премій, логічним є превалювання зібраних коштів саме страховиками non-life типу. У 2013 році питома вага акумульованих фінансових ресурсів цими установами склала 91,36%. Тобто загалом в Україні страховий ринок – це ринок ризикового страхування. Однак, динаміка показників розвитку компаній страхування життя засвідчує кількісне зростання масштабів діяльності цих установ, але їх частка у структурі акумульованих страхових премій залишається досить незначною. У 2013 році цими страховиками зібрано 2,47 млрд грн, що більше за показник 2005 року на 2,15 млрд грн, а 2012 року – на 667 млн грн.

Рівень страхових виплат протягом 2005–2013 років також збільшується з урахуванням зростання, як вже зазначалося, обсягів страхових премій.

У 2013 році загальний обсяг здійснених виплат страховими компаніями склав 4,65 млрд грн, що менше за показники 2012 року на 500,0 млн грн. Зниження обсягів страхових виплат на тлі зростання акумульованих страхових премій свідчить про зменшення їх рівня, що є негативною тенденцією розвитку страхового ринку України. Відмітимо, що у розрізі видів страхування найбільш помітне зниження виплат страховиками відшкодувань своїм клієнтами спостерігаємо у сфері ризикових видів страхування. Зокрема у 2013 році саме у цій сфері обсяг страхових виплат зменшився на 566,3 млн грн. При цьому можна констатувати рівень зростання відповідних виплат компаніями страхування життя: у 2013 році – на 67,1 млн грн.

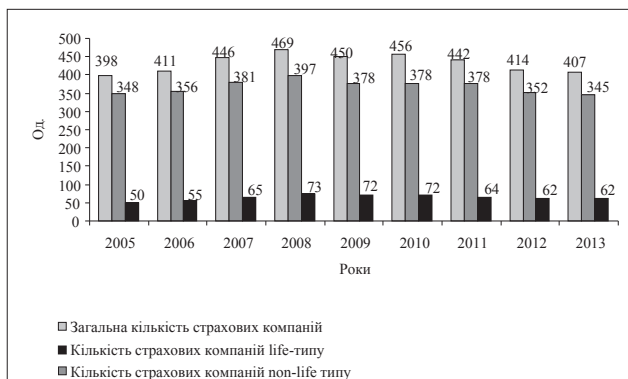

Рис. 1. Кількість страхових компаній в Україні у 2005–2013 роках

Аналізуючи рівень страхових виплат протягом 2005–2013 років, зауважимо, що найбільший рівень таких виплат спостерігався у 2008–2010 роках, тобто у кризовий період, який розпочався з фінансово-економічної кризи, що мала досить негативні наслідки для функціонування вітчизняного страхового ринку. Варто зауважити, що загальний рівень страхових виплат у 2013 році фактично опустився нижче за аналогічний показник 2006 року, що свідчить про збільшення кількості негативних тенденцій у діяльності страхових компаній щодо відмови у здійсненні страхових виплат своїм клієнтам, погіршення стосунків між страховиками та користувачами їх послуг, намагання страхових компаній зменшити рівень виплат різними способами, іноді вдаючись до надуманих приводів. Такий підхід, на наше переконання, може забезпечити позитивні з точки зору фінансового стану окремого страховика результати, але у стратегічному аспекті страховий ринок формує негативну ре-

путацію своїй діяльності, оскільки довіра ошуканих клієнтів на фоні досить і так низької страхової культури українського суспільства у майбутньому може негативно вплинути не лише на діяльність вже діючих страхових компаній, але і запровадження нових видів страхування як на рівні держави загалом, так і нових страхових продуктів страховиками різних сфер функціонування.

На рисунку 2 наведено статистичні дані щодо обсягів чистих страхових премій та страхових виплат, які реалізовані в Україні протягом 2005–2013 років. У цілому їх динаміка повторює закономірності зміни валових страхових премій та виплат. На фоні зростаючих обсягів страхових премій спостерігаємо зниження виплачених страхових виплат і, відповідно, рівня чистих страхових виплат.

Позитивна динаміка у розвитку страхового ринку України притаманна обсягам його активів. У 2013 році їх розмір склав 66,38 млрд грн, що порів-

Таблиця 1

Основні показники діяльності страхових компаній в Україні у 2005–2013 роках

№ п/п	Назва показника	Одиниці виміру	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	зокрема отримані компаніями non-life типу	млн грн	12 532,2	13 379,2	17 224,3	22 913,0	19 614,7	22 175,2
	компаніями life-типу	млн грн	321,3	450,8	783,9	1 095,5	827,3	906,5
2	Валові страхові виплати	млн грн	1 894,2	2 599,6	4 212,9	7 050,7	6 737,2	6 104,6
	зокрема здійснені компаніями non-life типу	млн грн	1 884,5	2 583,6	4 189,0	7 013,0	6 674,5	6 052,0
	здійснені компаніями life-типу	млн грн	9,7	16,0	23,9	37,7	62,7	52,6
3	Рівень страхових виплат	%	14,7	18,8	23,4	29,4	33,0	26,4
	зокрема для компаній non-life типу	%	15,0	19,3	24,3	30,6	34,0	27,3
	для компаній life-типу	%	3,0	3,6	3,0	3,4	7,6	5,8
4	Активи страхових компаній (по балансу)	млн грн	20 920,1	23 994,6	32 213	41 930,5	41 970,1	45 234,6
5	Активи, визначені ст. 31 ЗУ «Про страхування»	млн грн	12 346,5	17 488,2	19 330,3	23 904,9	23 690,9	27 695,0
6	Страхові резерви	млн грн	5 045,8	6 014,1	8 423,3	10 904,1	10 141,3	11 371,8
	зокрема компаній non-life типу	млн грн	4 700,4	5 405,8	7 432,0	9 295,1	8 352,1	9 186,6
	компаній life-типу	млн грн	345,4	608,3	991,3	1 609,0	1 789,2	2 185,2
№ п/п	Назва показника	Одиниці виміру	2010	2011	2012	2013	Зміна, 2013/2012	
							абс. знач.	%
1	Валові страхові премії	млн грн	23 081,7	22 693,5	21 508,2	28 661,9	7 153,7	133,26
	зокрема отримані отримані компаніями non-life типу	млн грн	22 175,2	21 347,1	19 698,7	26 185,2	6 486,5	132,93
	компаніями life-типу	млн грн	906,5	1 346,4	1 809,5	2 476,7	667,2	136,87
2	Валові страхові виплати	млн грн	6 104,6	4 864,0	5 151,0	4 651,8	-499,2	90,31
	зокрема здійснені компаніями non-life типу	млн грн	6 052,0	4 793,4	5 068,9	4 502,6	-566,3	88,83
	здійснені компаніями life-типу	млн грн	52,6	70,6	82,1	149,2	67,1	181,73
3	Рівень страхових виплат	%	26,4	21,4	23,9	16,2	-7,7	67,78
	зокрема для компаній non-life типу	%	27,3	22,5	25,7	17,2	-8,5	66,93
	для компаній life-типу	%	5,8	5,2	4,5	6,0	1,5	133,33
4	Активи страхових компаній (по балансу)	млн грн	45 234,6	48 122,7	56 224,7	66 387,5	10 162,8	118,08
5	Активи, визначені ст. 31 ЗУ «Про страхування»	млн грн	27 695,0	28 642,4	48 831,5	37 914,0	-10 917,5	77,64
6	Страхові резерви	млн грн	11 371,8	11 179,3	12 577,6	14 435,7	1 858,1	114,77
	зокрема компаній non-life типу	млн грн	9 186,6	8 515,5	9 355,0	10 589,9	1 234,9	113,20
	компаній life-типу	млн грн	2 185,2	2 663,8	3 222,6	3 845,8	623,2	119,34

¹ відсутня статистична інформація

Складено автором на основі [3; 4; 7]

няно з показником 2005 року більше ніж у три рази. Зауважимо, що у 2013 році спостерігалось досить значне збільшення активів страховиків порівняно з відповідними даними 2012 року, а саме – 18,08%. Така позитивна динаміка спостерігалася на страховому ринку у 2012 (збільшення склало 16,84 %) та 2008 роках (зростання відбулося на 30,16% у відносних показниках). Однак, у 2013 році з урахуванням досить значного збільшення активів страховиків у 2012 році база порівняння також була значною, і тому у цей період можемо констатувати найбільший приріст активів страхових компаній протягом 2005–2013 років – 10,16 млрд грн.

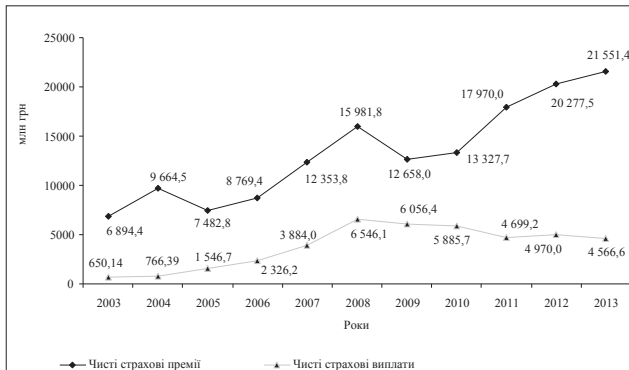

Рис. 2. Обсяги чистих страхових премій та чистих страхових виплат у 2003–2013 роках в Україні

На фоні досить динамічної тенденції збільшення активів у межах страхового ринку в останні роки спостерігаємо також зростання і страхових резервів, що створені відповідними компаніями. Загалом у 2013 році їх загальний обсяг склав 14,43 млрд грн (див. табл. 1), що більше за показник 2012 року на 1,86 млрд грн. Серед структури резервів, що сформовані страховиками, більша частина була створена страховими компаніями non-life типу – 10,59 млрд грн або 73,36 %. Загалом протягом 2005–2013 років спостерігаємо позитивну динаміку зростання страхових резервів в Україні, однак обсяги їх є незначними з точки зору розвитку економіки та фінансування галузей національного господарства.

Отже, провівши аналіз сучасного стану страхового ринку України, можемо виділити такі особливості його розвитку.

1. Незначна роль страхового сектору у формуванні ВВП країни.

Враховуючи показники соціально-економічного розвитку України, варто наголосити, що страховий сектор у структурі ВВП нашої країни займає досить незначну частку, що свідчить про низький рівень розвитку цього ринку в Україні. Порівняно з країнами, де діяльність страхових компаній є надзвичайно важливим фактором забезпечення функціонування економіки, і де страхові компанії зайняли свої ніші фактично у кожній сфері життєдіяльності людини та відіграють важливу роль у процесі забезпечення достойного рівня життя громадян, в українському ж суспільстві використання послуг страховиків сприймають, скоріше, як рису заможності, а не об'єктивної необхідності, особливо якщо акцентувати увагу на програмах страхування життя, страхування нерухомого майна тощо.

2. Недотримання законодавства страховальниками у площині оформлення полісів з обов'язкових видів страхування.

В Україні існує парадоксальна ситуація у сфері реалізації обов'язкових видів страхування. Зокрема, якщо відповідальність за здійснення таких видів несе роботодавець, то дійсно страхові компанії залучають до процесу підписання відповідних договорів та придбання страхових полісів. Однак, у галузях страхування, де обов'язок щодо купівлі страхового продукту відповідно до чинного законодавства знаходиться у площині відповідальності фізичних осіб, спостерігаємо значні випадки порушення норм діючих правових актів. Наприклад, власники автотранспортних засобів відповідно до норм закону «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів», у межах якого зазначається, що на території України зборюється експлуатація транспортного засобу без поліса обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, чинного на території України, або поліса (сертифіката) обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, укладеного в іншій країні з уповноваженою організацією зі страхування цивільно-правової відповідальності, з якою МТ СБУ уклало угоду про взаємне визнання договорів такого страхування [2], не мають права користуватися своїми транспортними засобами без відповідного страхового поліса, однак в Україні цю норму не виконує значна кількість водіїв.

Соціально важливий закон – страхування відповідальності власників транспортних засобів у випадку нанесення шкоди здоров'ю третьої особи, на сьогодні вже є обов'язковим, але так і не став всеосяжною нормою через відсутність контролю з боку держави. За оцінками експертів, повноцінні поліси мають тільки 25–30% автовласників. Аналіз показників покриття страхуванням також свідчить про порівняно низький розвиток страхування в Україні. Відповідно до звітності, на сьогодні в Україні застраховано лише 10–20% з наявних 10 мільйонів транспортних засобів, порівняно з 80% в Білорусі, 94% у Польщі та 99% в Німеччині [5, с. 106].

Тому в нашій країні у межах страхового сектору національного господарства прийняття законодавчих актів не завжди гарантує їх виконання суспільством, особливо якщо це вимагає витрачання додаткових фінансових ресурсів із сімейного бюджету.

3. Превалююча роль страхових компаній non-life типу у розвитку страхового ринку.

Розвиток страхового ринку України насамперед пов'язаний з діяльністю страховиків non-life типу, що свідчить про непопулярність у населення програм страхування життя, які пропонують здійснення довгострокових інвестицій. Також зауважимо, що вже сформовані обсяги премій у сфері life-страхування значною мірою сформовані завдяки корпоративним програмам страхування життя своїх співробітників різнобічними підприємствами, що ще більше поглиблює досить незначну роль фізичних осіб у розвитку означеного виду страхування.

4. Вкрай низький рівень здійснення страхових виплат.

Українському страховому ринку притаманний досить низький рівень здійснення страхових виплат. Максимальний означений показник був зафіксований у 2009 році – 33,0 %. Навіть такий його розмір, порівняно з особливостями розвитку страхових ринків розвинених країн, є вкрай низьким, вже не говорячи про рівень страхових виплат на рівні 16,3%, який був визначений у 2013 році. Все це свідчить про спроби страховиків максимально зменшити виплати страхових премій своїм клієнтам, у яких на-

став страховий випадок, будь-якими способами. Така ситуація лише поглиблює кризу довіри клієнтів до діяльності страховиків в Україні і не забезпечує формування передумов розвитку страхового ринку [1, с. 48–50].

5. Негативний імідж діяльності страхових компаній у суспільстві.

Стала асоціація страхового ринку з шахрайськими діями, яка склалася в Україні протягом останніх років, має свої пояснення. Насамперед, враховуючи вище зазначені особливості зауважимо, що страховики доволі часто розмірковують та засуджують махінації страхувальників зі страховими полісами, пропонують підвищити відповідальність за такі протиправні дії, не акцентуючи уваги, що діяльність самих страхових компаній теж пов'язана з численними зловживаннями. Стабільно страховий ринок кожного року переживає декілька гучних скандалів або у сфері його державного регулювання, або в роботі саморегулюючих організацій, які, на жаль, не можуть між собою поділити сфери впливу та налагодити ефективний діалог з органами влади. Щороку можна спостерігати за банкрутством однієї-двох страхових компаній в Україні. У суспільстві склався певний стереотип, що страхові компанії (враховуючи постійні негативні новини про відмивання ними коштів) не можуть функціонувати ефективно, створювати якісний продукт для своїх клієнтів. Звичайно це не так. Динаміка розвитку страхового ринку свідчить про інше. Однак, особливістю розвитку страхового ринку України є його вкрай негативний імідж і підстав для його формування було достатньо.

6. Неефективна система державного регулювання страхового ринку.

Ще однією досить специфічною особливістю страхового ринку нашої країни є його державне регулювання. У першу чергу, дивує наявність досить серйозних протиріч між окремими державними органами влади, які мають різнобічний вплив на функціонування означеного ринку. Особливо у часи фінансово-економічної кризи і посткризовий період такі глибинні розбіжності стали відомими загалом. Насамперед варто згадати взаємодію між Національним банком України (НБУ) та Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (НКДРРФП). НБУ не підтримав пропозиції комісії щодо стабілізації не лише страхового ринку після подій 2008 року, але й інших небанківських фінансово-кредитних посередників. У самої НКДРРФП не має достатніх обсягів фінансових ресурсів, щоб бути впливовою у сфері підтримки установ, за якими вона здійснює регулювання. Не втрутився НБУ у ситуація, коли у банківських установах були заблоковані кошти страхових компаній через банкрутства та ведення до банків тимчасових адміністрацій. Хоча в даній ситуації сама комісія, як і страхові компанії, не винна, оскільки така ситуація виникла через проблеми вже банківського нагляду. Саме тому в Україні нині державні органи влади взаємодіють більше у питаннях розробки концептуальних засад розвитку фінансового ринку, реалізації певних заходів, але у питаннях підтримки, вирішення конкретних завдань спільні дії відсутні, що вкрай негативно впливає на функціонування ринку фінансових послуг загалом.

7. Низький рівень використання зарубіжного досвіду функціонування страхових компаній.

Ще однією ознакою страхового ринку є його динамічність. Означений ринок розвивається і таке функціонування проходить через всі стадії становлення будь-якої складної системи. У розвинених країнах такий процес теж відбувався протягом тривалого часу. За цей період було розроблено сучасні норми страхового законодавства, розроблено та апробовано інструменти державного регулювання, створено інституційні умови функціонування страхових компаній. Тобто страховий ринок пройшов еволюційний шлях свого становлення. В Україні замість того, щоб використовувати вже наявні напрацювання і розвивати страховий ринок революційним способом, ми поступово переходимо на шлях його еволюційного становлення, що є вкрай загрозливою тенденцією для його подальшого функціонування.

Висновки. Страховий ринок є дійсно важливою складовою розвитку національної економіки і вимагає досить серйозного підходу до визначення основних пріоритетів його реформування. У межах статті ми сконцентрували увагу, в першу чергу, на дослідженні сучасного стану функціонування страхових компаній в Україні, що дозволило виділити особливості страхового ринку в Україні, серед яких виділено такі: незначну роль страхового сектору у формуванні ВВП країни; недотримання законодавства страхувальниками у площині оформлення полісів з обов'язкових видів страхування; превалююча роль страхових компаній non-life типу у розвитку означеної сфери, вкрай низький рівень здійснення страхових виплат, негативний імідж страхового ринку у суспільстві, неефективна система його державного регулювання, низький рівень використання зарубіжного досвіду функціонування страхових компаній.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Дубина М.В. Роль страхових посередників у забезпеченні зростання довіри клієнтів до діяльності страховиків : зб. матеріалів Міжнародної наук.-практ. конф., 5–6 листоп. 2014 р. ; [у 2-х ч.] / М.В. Дубина, І.В. Лисенко, М.В. Тунік. – Чернівці : ЧНТУ, 2014. – Ч. 1. – 164 с.
2. Закон України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1961-15>.
3. Зоря О.П. Страховий ринок України: стан, проблеми та перспективи напрямки розвитку / О.П. Зоря // Вісник Сумського національного аграрного університету. – 2013. – № 1. – С. 12–15. – (Серія «Фінанси і кредит»).
4. Інформація про стан і розвиток страхового ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nfp.gov.ua/content/informaciya-pro-poserednicki.html>.
5. Клепікова О.А. Дослідження динаміки розвитку страхового ринку України як складової світового ринку страхових послуг / О.А. Клепікова // Вісник Одеського національного університету. Економіка. – 2010. – Т. 15. – Вип. 20. – С. 101–111.
6. Левченко В.П. Проблеми та перспективи розвитку страхового ринку України в умовах фінансової нестабільності : зб. наук. праць Національного ун-ту держ. податкової служби України / В.П. Левченко. – 2011. – № 1. – С. 257–266.
7. Новіков О.Є. Перспективи розвитку страхового ринку України / О.Є. Новіков, О.Д. Сафонова // Науковий вісник МДУ ім. В.О. Сухомлинського. – 2014. – Випуск 5.2 (101). – С. 92–96.